

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általalok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyesljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak:
Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
 Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
 Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
 Egyes számok kaphatók: a dohánytözsdekben.

Konc vagy becsület.

Tudott dolog, hogy Tisza István gróf kormányelnök „Golyó és akasztófa“ jellegével indult arra az útra, melyen az erős-szak fegyverével, az elnyomatás minden eszközével igyekszik még egyszer gyászkeretbe foglalni azta nevet, melytől 30 éves politikai mult után undorral fordult el a nemzetnek minden fia. Legutóbbi parlamenti indítványával a magyar szólásszabadságra ver rabbillencset, hogy megássa sirját a magyar parlamentnek s osztrák rabigába hajtsa a szabadságra mindig féltékeny s érte sokszor vértanuságot szenvedett nemzetet.

Hóhérmunka ez s ma már megérdemli az a nép, mely önbűnével siet kovácsolni a sokszor túrt, de mindig lerázott rabláncot. Szenved, nyög, jajgat ez a szerencsétlen nép, átkot szór a nemzet megrontóira s ha jön a választás, egy deci pálinkáért kezét fog elleneseivel s polgári szavával, legszebb jogával támogatja azokat. Budapest, az ország szívében, a politikai élet középpontján Kossuthnak pártja vasveszszóval fenyegeti Tiszát, mert a magyar alkotmányt szánt hóhérrökölet mutogatja: a preferiákon pedig Kossuth Ferencével korteskednek a Tisza-uszály hordozói mellett. Micsoda szemérmetlen s felette veszedelmes játék ez a nem-

zet fiainak becsületével? Garasért árulják, árúként veszik a polgári szót, e szóva, az igaz meggyőződést s ezzel mindazt, ami a polgári erényeknek sava, borsó, éltető eleme, legbiztosabb alapja.

Példa rá Bodajk! Széchenyi Viktor gróf kortesei gúnyt űznek a mindnyájunk előtt tisztelt „48“ból csak azért, hogy megvegyék a lelkét a mi becsületes népünknek. Am győzzön a Tisza által rablánc mellett hirdetett s Széchenyi által tovább terjesztett liberalizmus! Győzzön a 48-asok segítő taborának voksaival. Győzzön a liberalizmus Széchenyi Viktor grófnak a nevével, annak a Széchenyinek, a kit eddig józan, becsületes gondolkozásu, erősen keresztény meggyőződésű férfiúnak tartottunk s akiről ép most hisszük, hogy gondolkodóba esik s visszariad attól a Tiszától, a kit a nemzet jóérzésű politikusai éppen most hagynak el csak azért, mert a nemzet alkotmánya ellen intézett támadásával örök időkre lejáratja önmagát.

Hogy a Tisza-párt mily eszközökkel dolgozik, igazolja a bodaiki kerülethől vett s az „Alkotmány“ mai számában meglelent következő levéltudósítás:

Mivel e kerületben a néppárt rendkívül erős, a kománypárt oly eszközökhöz folyamodott, amelyek a legmerészebb képzelgetet is meghaladják. Gazdatisztok, kocsisok, árendások,

grófok, béresek, a kazárok venerabilis nációja és gyönyörű csemetéi, mint a sáskahad lepik el a falvakat, gyűlölködést, rágalmakat szórnak mindenfelé s a legszemérmelenebb felekezeti izgatással konkolyt hintenek a nép közé. Folyton a reformátusokat és katolikusokat állítva szembe egymással, igyekeznek azokat egymás ellen ingerelni. Ime, és a néppártot vádolják felekezeti izgatással!

A kossuthpárti Mohán, hol mindössze 73 szavazó van, szombaton este 4 hordó bort ittak meg egy szuszra a választók a kománypárti jelölt egészségére. Megtörtént az is, hogy a nemes gróf kastélyában egy lakoma alkalmával maga szolgálta ki fuvarosait. Ezt azonban nem perhorreszkáljuk, csak dicsérendő dolognak tartanánk, ha gyakrabban is megselekedné és nemcsak választásokor.

Uradalnak, bérlok, gazdatisztok azzal fenyegetik a népet, hogy megvonják a fűrőzse, kaszáló s legelő stb. illetményeket.

Izka-Szent-Györgyön a rendesen felül 5 korona napidij kecsegteti azokat, kik a kománypárt szavaznak. Csákerényben valami mesebeli terített asztal van a kocsmában; ingyen lehet róla meggyőződni. Ott valami törzsfőnök már dicsekedik, hogy vásárolt 31 szavazót 5 forintjával.

Ha nem látott valaki vásári bódét vagy csepürágókat, jöjjön a bodaiki kerületbe és hallgasson meg egy kománypárti programbeszédet. Adatom neki a szót...

— Kedves jó 48-asok! A ti jelöltetek a nagy Széchenyinek az ivadéka. Kossuth Lajos az égben is azt akarja, hogy rája szavazzatok. Aki pedig Kossuth Ferencre egy szót is szól, az bitang, azt deresre kell huzni. A néppárt, az fekete sarga, az obstrukciót le kell törni, a

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCÁJA.

A Nehéz gyerekek.

Irta: Vaszary Béla.

Ismerik önök Nehéz Balázs vasesztergályozó urat? Ugy-e nem. Mindjárt gondoltam. Pedig annak idejében, mint mondani szokták, nagy port vert fel a szőnyegen forgó két Nehéz gyerek, pedig nem igen tudtak volna forogni, ha akartak volna is.

A két gyerek ikergyerek volt, már születésük órájában úgy hasonlítottak egymáshoz, mint két babszem. Születésük alkalmával a Nehéz gyerekekkel együtt volt szőnyegen az a kérdés is: vajjon mi lesz velük, ha megnőnek.

Es valóban, a kisebb-nagyobb bonyodalmak már az első napokban is jelentkeztek.

Először is Nehéz Balázs ur örömeben a „Vadkacsa“-vendéglőben mindenből dupla porciót rendelt, legkivált a borból; másodsor pedig az első naptól kezdve különös szokása támadt.

— Hol az az ember, kinek egyszerre két fia születik? Hadd nézzek a szemé közé! szokta mondani borközi állapotban.

Persze, ha akármilyen híres volt is a Vadkacsa, hirtelenében még sem találkozott olyan ember benne, mint Nehéz Balázs ur. — A rendes törzsasztal eleinte csak űrte a dicsekvést, aztán irgységből-e, boszúból-e, kerítették egy olyan embert, kinek hármásával mérte Isten az áldást. Úgy hívták, hogy Gazdag Jónás; nem azért, mert

gazdag volt; de hogy! Hiszen hány embert hívnak Farkasnak, aztán valóságos bárány, hány embert hívnak Báránynak, aztán valóságos farkas. Sőt ismertem embert, kit Horvátnak hívtak és valóságos magyar volt; sőt olyan embert is ismertem, hogy Kovátsnak neveztek, aztán rossz asztalos volt.

Gazdag Jónás megértvén a helyzetet, hogy neki le kell valakit főzni, jó vacsorát és bort kötött ki magának.

Már a törzsasztal együtt űlt, mikor Gazdag Jónás megérkezett. Ekkor már Nehéz Balázs benne volt a borközi állapotban.

— Én Gazdag Jónás vagyok! mondja bemutatva magát.

— Kár dicsekedni a gazdasággal! felel Nehéz ur, mert gazdag ember sok van, Jónás is sok van. Egyről hallottam, hogy a cethal megette. Először maga is etesse meg magát, aztán jöjjön ide dicsekedni.

— Én csak dicsekedni jöttem ide, felel Gazdag Jónás, ha kell, dicsekszem én olyanval, amivel az ur nem dicsekedhetik, ha száz esztendeig él is.

Balázs urnak eszébe jutván a két vaskos nehéz gyerek, úgy elkezdett kacagni, hogy az oldala is megfájdult belé.

— De olyanal csak nem, amilyenel én.

— Még olyanabbal!

— Hát tudja mivel dicsekedhetem én?

— Azt nem tudom, hanem én azzal dicsekszem, hogy három gyerekeim van, aztán pedig ikergyerekeim!

Nehéz Balázs akkorát csuklott ijedében, hogy a szíva a torkába csuszott. Ha egy tüz-

okádó-hegy szakadt volna le az asztal közepébe, akkor sem ijedt volna jobban meg. Kerülgette a guta. Vége van! Le van főzve! Most már ő sem bánta volna, ha a cethal elnyelné. Micsoda szegény! Csak azért körül, mint a hal. Az asztaltársaság; pedig kaczagott vékonyan, vastagon; ütötték az asztalt, székelt, verték a padlót!

Gazdag Jónás pedig mintha semmi sem történt volna, elkezdte énekelni a nótáját:

„Három bokor saláta, kis angyalom!“ A nagy zajra befutottak a pinczerek, a borfiu, sőt Balázs urnak úgy rémlett, mintha a szakácsné fodros fejkötőjét is látta volna az ajtónyílásban, a szolgálók meg vihogtak volna.

Nehéz urat azonban a guta azért nem ütötte meg. Hirtelen az az eszméje támadt, hogy hálha hazudik a Jónás.

— Hány gyereket is tetszett mondani?

— Hármat.

— Aztán egész bizonyosan mondja?

— Hogyne mondanám, mikor mondom.

— Olyan biztos, minthogy 21 ujjam van.

Gazdag Jónásnak erre a kijelentésére a társaság jó kedve egyszerre elmúlt. Ez a Jónás elitta az eszt! Ez elfelejtette, hogy miért van itt.

De Nehéz ur fellélegzett.

— Akkor hát nem igaz! — mondta diadalmasan, mert 21 ujjú ember nincs.

A szegény Gazdag azonban nem szolt semmit, hanem lerugta cipőjét ballábáról s lábát két kezével nagy nehezen feltette a szépen vasalt abroszra.

— Ehun van ni! Két gyűrűs ujjam van a bal lábomon. Ezt tegye meg valaki.

Mai lapunk 4 oldal.

néppárt népbolondító, bécsi, aulikus, tehát jöjtek. 48-as lobogó alatt szavazatok a kormánypártra . . .

Vasárnap délnél 12 órakor Mohán kiszállt egy néppárti kortes és bement a faluvégi korcsmába s ott egyedül végezve sovány ebédjét egyszerűen csak megjelent a községi bíró és esküdt s „a kuriai törvény nevében” felszólították a tekintetes urat, hogy „takarodjon” ki a faluból. Így folytak a dolgok a bodajki kerületben. r-r.

A választás sorsa ma az éjjeli órákban dől el. Mi bizunk miundekek dacára a nép józan ítélőképességében s ha mégis győz a pálinka ereje, a nép önmagára veszen követ.

UJDONSÁGOK.

— **A bodajki választás.** Komikusabb fölvenést kevesebbet látott még a világ, mint a hogyan Széchenyi Viktor gróf ur szavazói vonultak fel a választási urnához. A 48 és 67, melyek 37 év óta oly ádáz harcot vívtak egymás ellen, anynyira, hogy a 48 eltelede az ország minden egyéb baját s csak a 67 ellen küzdött, most azonban kibékült, mert egy ellenzéki párt megtörésére kellett vállalkoznia. Széchenyi választóinak egy része különös zászló alatt vonult fel, ez volt reá írva egyedül: **1848.** Az országgházban küzdenek egymás ellen, el akarják tiporni egymást, Bodajkon pedig egymást támogatják. Mi egyeb ez, mint hazugság, ámitás, üres jelszavakkal való dobálózás, a mely mögött a meggyőződésnek csak a karrikatúrája vicсорog.

A választás lefolyásáról egyébként távirati értesüléseink a következők:

Mindkét párt táborában óriási izgatottsággal várják a választás eredményét. A rend fenntartásának nehéz munkáját a helybeli uhánus-ezred egy osztálya, a 69. gyalogezred egy százada s egy szakasz csendőrség végzi. Pont 9 órakor a választási elnök, Kósa Miklós a község háza előtti téren publikálta, hogy két jelöltet jelentettek be szabályszerűen, a választást megnyitottnak nyilatvántja.

A néppárti táborban óriási a lelkesedés s bár a Széchenyi-pártiak minden lehető követnek, hogy a legyűrt függetlenségi párt szavazóit a megjárta javára biztossítsák, még mindig biznak a néppárt győzelmében, ami csak óriási kortes munkával gátolható meg. *Zichy Aladár* gróf, *Förster*, *Jankovits*, *Süllő*, *Kovács*, *Horváth* és *Udvary* képviselők állandóan a néppárti táborban tartózkodnak, hogy a lélekvisárlást lehetőleg meggátolják.

— Az Isten segítse! — mondta udvariásan Nehéz, hogy mondjon valamit.

Gazdag Jónás pedig tapasztalván, hogy milyen nehezen tette fel lábát az asztalra, nem is próbálta levenni, hanem ott hagyta s olykor-olykor megmozgatta ő ujját, mintha zongorázna velük.

— Hát az bizonyos, mert láttam! — mondta Nehéz Balázs, — miután megfogta, hogy nem ravaszság-e; de még az nem bizonyos, hogy egy napon, egy órában születtek-e?

— Az is bizonyos. Mindegyik pénteken reggel az első órában születet. Ez olyan bizonyos, mint hogy 21 ujjam van.

Nehéz Balázs megadta magát. Nem szílot semmit, hanem olyan mozdulatot tett, mintha vasat esztérgályozna, aztán lepördítette Gazdag Jónás lábát az asztalról, hogy lába bevezetés képen ledöntött az asztalról három fél liter jó homoki karcost, lábának svungja lepördítette Jónást is a székről, ki a vaszedelem érzetében bele kapaszkodván a szépen ki vasalt asztalterítőbe, mindenesztől levitte azt a padimentumra.

Gazdag urat nagy nehezen kibékítették; de Nehéz urnak meg kellett fizetni a bor árát. Mikor hazament, először érezte magát boldogtalannak. Hiába! minden boldogsággal jár valami szomorúság, s két gyerek boldogság, a boldogtalanság pedig az, hogy a kettő nem három.

(Vége köv.)

A szavazás két szavazatszedő küldöttség előtt zavartalanul folyik! Az egyiknél *Kósa Miklós*, a másiknál *Pencz Lajos* élnek.

A leadott szavazatok d. u. fél 1 órakor a következőképp oszlottak meg:

Széchenyi 618
Percel 401

D. u. háromnegyed 2 órakor:

Széchenyi 900
Percel 402

A néppárt ekkor kezdett szavazni.

Délután 4 órakor:

Széchenyi 1233
Percel 588

Már néppárti szavazóira most kerül a sor. Hátra vannak még: *Bakony Sárkány*, *Söréd*, *Óndód* szavazói. — Ha ezen községek függetlenségi szavazóit is preparálta a Széchenyi-párt, kevés szavazatkülönbséggel, de Percel veszi a csatát. Ily fegyverekkel, kortes munkával szemben a bodajki kerületben győzelem az ily bukás is. Széchenyi előreláthatólag 1300 szavazatot kap.

A Széchenyi-párt erőlködésére érdekes világot vet a következő eset. Körülbelül egy héttel ezelőtt felhívták kapott Vas Ferenc mőri jegyzőtől *Degenhardt Miklós*, a helybeli kereskedelmi iskola III. osztály tanulója, hogy a választás napján Bodajkon mint szavazó-polgár *el ne mullassza leadni szavazatát*. *Dr. Faludi Miksa* igazgató — igen bölcse és helyesen — erre nem adott eltávozási engedélyt, de jónak látta a kérelmet *dr. Sack Bélához*, a kereskedelmi iskolák főigazgatójához felterjeszteni, aki meg is engedte, hogy *Degenhardt Miklós* diák-polgár elmenjen Bodajkra szavazni. Ez meg is történt, *Degenhardt Miklós* ma reggel elutazott, hogy politikai jogait, polgári kötelezettségét a választás során gyakorolja.

Mily gyönyörű képe ez a legújabb modern kornak! Megjegyezzük, hogy *Degenhardt* díjnoskodott a mőri község háza s hogy szavazati jogot nyert, ez vagy bitangaság vagy a legnagyobb foku könnyelműsége alapuló törvénytelenség. Utána fogunk járni s megtudjuk, mi módon juthatott a szavazók névjegyzőmába ez a fiatal új, aki még az iskola padjaiban foglal helyet s nagyon is kiskorú.

— **A Kath. Kör estélye.** Kedves és kellemes emlékü estélye volt a Kath. Körnek múlt vasárnap. S hogy azt a nemes hivatást, melyet városunk intelligens társadalmában magára vállalt, teljesítse, ugyancsak a sok ferde — jobban mondva — rosszakaratú ítéletnek, mely szerint a Kath. Kör éket akar verni a társadalom testébe — gyökereit tépegesse — az estélyen résztvevőket nem csupán a Kör tagjai közül, hanem városunk egész társadalmából toborozta s nem volt senki, a ki azt mondta volna, hogy nem kellemesen, nem igaz, őszinte, hűvelis társaságban érezte magát. A társadalom egyes tagjainak vannak különböző életnézetek, céljai, meggyőződésük, ezeket ápolják akkor is, ha körök és egyesületek nem léteznek is. De mivel az erő az egyesülésben van, többen társulatot, egyesületeket alkotnak. S a mennyire ez a haza javára szolgál — ápolása kötelesség. E mellett azonban nagyon szépen összefér, hogy a társadalmi élet közös kapcsait erősítsük. A Kath. Kör vasárnap esti estélye elérte ezt a célt. Körülbelül 70-en jöttek össze Cherveny bácsi kitűnő halászvacsorájára s kivétel nélkül örömmel konstatalta mindenki, hogy jobb, izletesebb vacsorát aligha lehetne kapni. S hogy mily kiváló hirc van Cherveny konyhájának, kitűnik abból is, hogy körülbelül ugyanannyit, mint az asztalnál elfogyott, egyes magánházak is elvitettek magukhoz. A vacsora halászléből, turósrétesből és sajtból állott. *Szabaly József* dr., a kör háznagya a vendégeket éltette, *Molnár Béla* dr. pedig a vendégek nevében mondott köszönetet a kellemes szórakozásért. Hogy azonban ez a két tőszet nem egyedüli kifejezése volt a vidám hangulatnak, egészen természetes.

— **Adomány.** A Fejérmegyei Takarékpénztár 60 k., a Székesfehérvári Takarékpénztár 50 k., a Kereskedelmi Bank 30 koronát volt szives a cizst. főgimnázium Segélyző-egyletének adományozni, a mely nagylelkű jótékonyaságért hálás köszönetet tolmácsolja *Vass Krizosztom*, a főgimn. Segélyző-egylet felügyelője.

— **A ciszterci rend gyászja.** Sűrűn éri a csapás hazánk e kiváló rendjét. Egymás után, alig néhány heti időközben három kitűnő tsgját vesztette el. Januárban váratlanul elhunyt *Fölker Gusztáv*, alig 10 nappal ezelőtt *Mócs Szaniszló* halála döbentett meg, most pedig *Verbőczy Istvánnak*, a kitűnő irodalmi férfiúnak s *Polány buzgó* lelkészének hirtelen elhunytáról kapunk értesítést. Mind a hárman olyan korban voltak, hogy rendjüknék és a hazának még igen sok szolgálatot tehettek volna. A halál legutóbbi zsakmányának, *Verbőczy Istvánnak* elhunytá valóban meghatja lelkünket. Mikor szent gyakorlatait *Zircen* elvégezte, megújított lélekkel hívei közé készült s hogy testi egészségé is teljes legyen, veszprémi orvosával akart még tanácskozni. Alig szóit hozzá néhány szót, szívvelhűdés érte, összeesett és meghalt. Temetése vasárnap délután folyt le *Zircen*, óriási részvét mellett.

— **Vas Gereben emléktáblája.** Az Országos Irodalmi szövetség országos ünneppéggel készült leleplezni azt az emléktáblát, amelyet Vas Gereben *fürgedi* szülőházának falába fogtak elhelyezni. Májusban a szövetség a helybeli *Vörösmarty-Kör* támogatásával meg is tartja *Fürgeden* a leleplező-ünnepet, melyen a megnyitó beszédet *Zichy Jenő* gróf, a *Vörösmarty-Kör* elnöke, városunk orsz. képviselője, az emlékbeszédet pedig *Rikosi Jenő* mondja. Az ünnep rendezésében részt vesznek *Fehér*, *Tolna* és *Veszprémmegye* és számos irodalmi társaság.

— **A Vörösmarty-kör** sorozatos felolvasásai-ból a legközelebbi felolvasás vasárnap, márc. 13-án este 6 órakor lesz. Ezen alkalommal *dr. Fanta Adolf* olvassa fel „*A fény és látás*” című értekezését. Ezt követi a kör nagynevű elnökének, *Zichy Jenő* grófnak „*Élményeim*” című szabad előadása.

— **Uj kör városunkban.** Az általános közöny országos betegség s nap-nap után tapasztaljuk, hogy az emberek szivesebben járjatnak, mint tesznek valamit a saját érdekükben. Kénytelenek vagyunk ezt állítani az állami tisztviselőkről is. Elynyomatásról, rossz fizetésről, óriási munkahalmazról, mostoha sorsról stb. elégiákat zengenek, de a mikor arról van szó, hogy a saját érdekükben közös tevékenységre tömörüljenek, akkor csak úgy immel ámmal mozdulnak meg. A tisztviselői jogos érdekek felkarolására *Budapest*ben megalakult az állami tisztviselők orsz. egyesülete, mely fiókkörönként szervezkedésre szólította fel a vidéki városok tisztviselőit. *Dr. Kuthy József* főreáliskolai igazgató vállalta magára a szervezés munkáját s hónapok szorgos tevékenysége után végre f. hó 5-én, szombaton d. u. 6 órára a helybeli állami tisztviselőket alakuló közgyűlésre hívta össze. Csak *nagynhezen* sikerült összehozni annyi tagot, hogy a közgyűlés határozatképes legyen. Az elnöki széklet az eddigi megbízatás alapján *dr. Kuthy József* igazgató foglalta el, a jegyzőkönyvet pedig *Szidl János* törvényszéki aljegyző vezette. A kiküldött szervező bizottság jelenlése után *Plosssek Ferenc* korelnök vezetése mellett titkos szavazás útján a tisztikar a következőképp alakult meg: *Elnök:* *dr. Kuthy József*, *alelnök:* *Kcczán Izidor*, *jegyző:* *Seidel János*, *ügyész:* *dr. Löwy Márk*, *penztáros:* *Imre Lajos*. *Igazgató választmány:* *Barys Ambrus*, *Belopotoczky József*, *Brünnér János*, *Burik Pál*, *Glaz Károly*, *Kálmán Lajos*, *Mettykó Károly*, *Téry József*, *Vajda Géza* és *Vigyázó Imre*. *Számvetésgáló bizottság:* *Albrecht József*, *Hertelendy Béla* és *Vasárhelyi Gyula*.

— **Orosz zsidók a háboruban.** Hogy a zsidó nem szivesen viseli a katona-gunyát s főleg, hogy a harc tüze nem eleme, az régi dolog. Ezt igazolja a *Vorvárt*nek *Moszkvából* vett következő híradása is: A háboru kitorése óta a zsidók némiképen szabadabban mozognak s bizonyos egyenjoguságban van részük. A hadügyminiszterium rendeletben adta ki, hogy a háboru jelentkező önkéntes csoportokba forradalmi elemeket és zsidókat is fel kell venni. A zsidókat katonák sorban a csatatérre küldik. A zsidóknak azonban nincs kedvük a vérüket ontani a háboru borzalmasságáért. Ez az oka annak, hogy a háboru való részvételre szánt csapatokból a zsidók tömegesen szoknek. Három zsidó katonaszökevényt, akiket aztán elfogtak, *Varsóban* kivégezték.

— **A székesfehérvári kath. legény-egyesület** f. hó 13-án, azaz a jövő vasárnap délután 1/2 5 órakor a katólikus kör kistermében felolvasást tart a következő tárgysorozattal:

1. **Hymnus:** éneklí a legény-egyesület új dalárdája.
2. **Márciusi ifjak:** szavalja *Érsek István* rendes tag.
3. **Március 15.:** szavalja *Haden János* rendes tag.
4. **A nemzethez:** szavalja *Szaller József* rendes tag.
5. **A szocializmus és az egyház:** felolvassa *dr. Reichardt Tamás* theologiai tanár.
6. **A gyárban:** szavalja *Igari Béla* rendes tag.
7. **A magyar ifjúsághoz:** szavalja *Scabady István* rendes tag.
8. **A mesterek és a segédek kölcsönös viszonya:** mondja *Lakatos Frigyes* karkaplán, másodelnök.
9. **Hymnus II-ik vers:** éneklí a legény-egyesület új dalárdája.

Az egyesület külön meghívókat nem bocsát ki, hanem szívesen látja mindazokat, kik az ifjúság ügye iránt érdeklődnek, sőt kéri az elnökség első sorban a pártoló tagokat, hogy megjelenésükkel szíveskedjenek kimutatni jóindulatú érdeklődésüket. Beléptűdij nem lesz.

— **Március 15.** A nemzet ünnepét, március idusát, az idén is nagy lelkesedéssel ünnepli városunk polgársága. Az eddig említettek kivül a következők egyesületek ünnepséseiért vetünk hírt:

A **Függetlenség kör** e hó 14-én este 8 órakor a Ponty vendéglőben társasvacsorát rendez, melynek folyamán a szegénysorsu 48-as honvédek *dr. Száva Gyula*, a körnek nagylelkű elnöke látja vendégeit. Az ünnepi beszédet *dr. Csöppentzky Mihály* ügyvéd mondja.

A **üdvözlőkör és hivatalnokok Olthona** saját helyiségében március 15-én rendez közcacsorát. Ünnepi szónok: az Olthon agilis elnöke, *Mohay Lajos* pénzügyi tanácsos.

A **Felső- és vízvárosi kör** e hó 19-én ünnepel. Az est szónoka *dr. Knittelhoffter Károly* lesz.

A **Polgári dalkör** Belák Ignác jönevű vendéglőjében ünnepli a nagy nap emlékét. Alkalmi beszédet a dalkör lelkes elnöke, *Fekete Géza* mond.

— **Mozgósítási hírek.** Olyasféle kirek kerin-genek, hogy hadseregünk egy része csatasorba indul, még pedig a Balkán-mozgalmakkal kapcsolatosan. Ezt a híradást látszik megerősíteni az a körülmény, hogy a 12. uhlanus ezrednek helyben és Tolnán állomásozó hat osztálya hadifelszereléssel látottat el a felsőbbbe az állandó hadi készenlétet elrendelte. Ez meg is történt, amennyiben a legénységet új ruhával, a jóállományt nagyrészt új felszereléssel látták el. Mozgósítási hírekről beszél a fáma, bár a hadi készenlét elrendelő parancs általános intézkedésével csak sejteti, de meg nem nevezi a közelebbi célt.

A napokban gróf Attems altábornagy, lovassági dandárparancsnok váratlanul Székesfehérvárra érkezett s szemlét tartott az uhlanus-laktanyában, hol meggyőződött arról, hogy a parancsnokság a felsőbb parancsát teljesítette s e felett megelégedését fejezte ki. Az altábornagy innen a tolnai kikülvonított zászlóalj megszemlélésére indult.

Esetleges mozgósítás esetén maguk az uhlanusok sem tudják még, hogy mily hadrendi beosztást kapnak. Nem nyert megerősítést az a hír sem, hogy a zágrábi 13. hadtestet mozgósítják s oda osztanák be az uhlanus ezredet.

— **Az önkéntes tüzoltó-egylet** vasárnap d. e. 10 órakor tartotta tisztújító rendes közgyűlést *Fiáth Pál* báró főispán elnöklöte mellett. A működő csapat tagjai igen szép számmal jelentek meg s a hangulatból ítélve meglepetésre volt kilátás, ami nem is maradt el, mert *Wünsch Antal* szakaszparancsnokot kibuktatták. Nem kizárt a legénységnek, hanem katonás, itt-ott érdes modorban végezte szakaszparancsnoki teendőit. Határozottan értette a munkáját s a vezetés és oktatás alkalmával a szoros katonai fegyelmeknek volt az embere. Oly vezetőség az ő kibuktatása az egyesületre nézve, hogy máris sokan vannak, akiknek kilépése fogja követni a megdölgötlan választást. Figyelemreméltó eseményt képez az egyesület életében *Weisz János* pénztárnok lemondása.

23 éven át viselte becsületos ambícióval eme tisztet s most előrehaladott kora késztette a távozásra. A közgyűlés jegyzőkönyvileg örökíti meg érdemeit s felkérte az elnöki főispánt, hogy a közügy e lelkes harcosának érdemeire tegye figyelemessé a felsőbbiséget is. *Weisz* helyébe *ifj. Tógl Gyula* kereshető lép, aki bizonyára méltó utódként fogja betölteni tisztét. Még egy szép kiténtetésről kell megemlékezni. *Söröz József* az egylet 30 éves veterán, de még mindig fiatalos erővel működő tüzoltókat *Reé István* parancsnok tiszteletbeli alparancsnokká nevezte ki. A választmányba *Göbel F. György*, *Vajmár Ferenc*, *Füzy Márton*, *ifj. Tógl Gyula* és *Tóltényi Antal* helyébe *dr. Belavary Burchard Rezső*, *Trummer Sándor*, *Weisz János*, *Kneizts Imre* és *Flits Miklós* választották meg. — A közgyűlést este társas vacsora követte jókedv s hangulat nélkül.

Simon Sándor alkaptány, mint halljuk, lemond tüzoltó-alparancsnoki állásáról. A közérdek kívánja, hogy ez meg ne történjen.

— **Arckép-leleplezés.** A neolog izealita hitközség tanácsterme szép ünnepségné volt szin-tere vasárnap délelött. Az izraelita betegsegélyző egylet megfésztette elnökének, *Grünfeld Jakab*nak arcképet s a hitközség tanácstermébe helyezte el addig, míg saját helyiségéig nem rendelkezik. Az arckép-leleplezési ünneppel alkalmával zsufolóság megtelt a terem s miután két kis lányka művészi kivitelű virágokot nyújtott át az ünneplőnek, a díszgyűlés *Dr. Lövy Károly* elnök vezetésével kezdett el. Miután az elnöki megnyitásban röviden körvonaloza a díszgyűlés tárgyát, az ünneplőt egy küldöttség meghívta. *Dr. Lövy Károly* szíven konstrualt, tartalmas beszédben vázolta a tényeket, rámutatott az ünneplőnek a betegsegélyző-egylet érdekében 20 éven át kifejtett tevékenységére s elnöki működésére, különösen kiemelte nemesszívűségéből folyó mindenkorai aldoztatászségét s ezzel párosult szerénységét. Miután a lepel legördült a képről, a szónok további nemes munkásságra kérte az ünneplőt s ehhez hosszú élet, az Isten áldását kívánta. *Grünfeld Jakab* könyvekig meghatva köszönte meg a kiténtető ünneplőt, amire nem számított s ami után nem is vágyott. Csak kötelességet teljesített, midőn a humanus intézmény érdekében tőle telhetőleg munkálkodott. Jutalmát a Mindenhatótól várja. — Az ünnepi beszédek elhangzása után *Dr. Perl Miksa* hitközségi elnök üdvözlő levele olvastott fel. Örömmel veszi, hogy a hitközség tanácstermét díszíti az érdemes férfi arcképe s ez alkalomból üdvözlí az ünneplőt. *Dr. Lövy Károly* elnök ezután jelenti, hogy *Grünfeld Jakab* e nap emlékére s felesége nevére egy 2000 koronás alapítványt tett. Az alapítvány kamatai a betegsegélyző egylet céljaira fordítandók, ha pedig az egylet megszűnne, az évi kamatok kihazasítási segély címen évről-évre szegény, de vallásos, erkölcsös, helybeli születésű izraelita leányknak adassanak.

A díszgyűlést este banket követte a keseredelmi csarnok helyiségében. *Fiáth Pál* báró főispán, *Havranek József* polgármester s még mintegy százán vettek részt a gazdag lakomán.

— **Az időjárásról.** *Meteor* a következőket jelenti *március* hó időjárásáról: A február 26-iki csomópont hatása alatt beállott hidegebb jellegű változás jelzésének megfelelőleg telésre változtatta február hó végét, de a napon végbement jelenségek folytán a hideg nem fejlődhetett ki nagyobb mérvben, mindössze egy-két fokkal sülyeszíve a nulla alá a hőmérőt s erősebb havazással fehérré téve a láthatárt. *Március* 1—2-iki enyhébb jellegű csomópont hatása alatt azonban a hőmérséklet egy-két fokkal a nulla felé került, a havazás esőzészbe ment át s meghozta azon kellemetlen, nedves, nyirkos időt, amelyre nézve már január hó elején figyelmeztettem a tőd és más bajosokat, hogy a március nagymérvű és kellemetlen változásai elől, ha tehetik, enyhébb és állandóbb jellegű éghajlat alá meneküljenek. Ezt követőleg sem lesz március kedvező, kellemes hónap, igen sok csomópontja, vagyis változási napjai folytán. Legközelebbi, a 8-iki hideg jellegű. *Március* többi napjai igen zavaros hatásúak. Első fele hidegebb, tehát kellemetlen nedves, közepé szeles, zivataros, esetleg csapadékos, vége már enyhébb ugyan, de miután a 24-iki változási nap hidegebb jellegű, így még mindig kellemetlen változásokat várhatunk.

Március hó hátra levő változási napjai 9—14—16—17—18—20—24—26—27—29—31-re esnek. Április hó 10-ike, május 8-ika hideg jellegű.

— **Az „Iparikávéház” botránja.** Valóban szegénytelen dolog, hogy a belváros kellő közepén a Kossuth-utcában ez a rendőrlég már leleplezett büntanya még mindig rendelkezésre áll a közönségnek. Nem akartuk a védelemnek a magunk részéről utját szegni s azért helyt engedfünk lapunk nyilttéri rovatában *Guttman József* kávé vakmerő nyilatkozatának, mely „kenyér-irigység” munkájáról beszél s a helyi lapokról úgy nyilatkozik, hogy „tudtukon kívül” segítik az irigység munkáját.

Kötelességünk a nyilttéri nyilatkozat ellen-súlyozására kijelenteni, hogy oly botránys dolgok történetek e kávéházban, melyek a legszigorubb hatósági eljárást követelik, első sorban pedig a kávéház bezárását. Hogy a legundokabb üzelmek tanyája volt e hely, azt számtalan tanu, de az ott alkalmazott kasszírón is igazolta. Hogy mindezekről *Guttman* nem tudott volna, az mesebeli örület. *Sürgös* és késedelem nélküli intézkedést kérünk a rendőrségtől, nehogy a felzúduló közvélemény ítélete előzze meg a jogosan kívánt azonnali intézkedést. Ami pedig a sajtóterpéti, nem mon-dunk egyebet, csak azt, hogy hallottunk ám már hasonló legénykedést.

A délutáni órákban értesülünk, hogy *Hubay Antalné*, egy fővárosi tisztviselő elvált felesége, aki kasszírón volt a mai napig az *Iparikávéházban*, ma reggel az ugyanott alkalmazott fizető pincérről, *Wriszbach Bélával* megszökött. *Weisz*baclné már a délelött folyamán jelentést tett a rendőrségnél, *Guttman* kávé azonban nem mondta meg a kasszírón lakását, mire pedig a rendőrség kinyomozta, már mindkettlen megszökök. Lehet-e ily embernek italmérsi engedély? Bizhatik-e benne a hatóság? Azt hisszük, nem s így a legrövidebb idő alatt várjuk az üzlet bezárását.

— **Az ital aldozata.** *Csáder Ferenc* rác-ut-cai cipész vasárnap estefél kiment a Maros-hegyre bátyjával, *Csáder János* városi kézbesítővel. Az éjjeli órákban hallgattak haza, mi közben *Csáder Ferenc* a kanálisba esett, a bátyja kihuzta, de tovább cipelni nem tudta. Visszatért a keresésére mások társaságában, de csak reggel találták meg halva. A szentimihályi határban érte a halál, oda is szállították, hol *Mészoly* járásorvos szívszélhű-dést állapított meg.

— **A Vízvárosban építendő templom javára**

Schmölcz József 34 számu gyűjtőven adakoztak:

Kneizts Imre, Németh Jánosné 2—2 k., Paulusz István 10 k., Santer József 1 k., Weisz Antal 2 k., Zalka József 60 f., N. N., Rabcsák 1. 1—1 k., N. N. 40 f., Witt-vindisch Józsefné, Schmölcz Gusztávné 1—1 k., N. N. 20 f., Viola Istánné 30 f., Rieder Dezső 1 k., öz. Rieder Ferencné 2 k., Reimz Mihály 1 k., Gaál István 2 k., Borsos Imréné 1 k., id. Eismann István 2 k., Heigerl Jakab 1 k., Morstadné 80 f., Lumpé Józsefné 60 f., N. N. 40 f. Kovács Györgyné 1 k., Lichteckert Antalné 5 k., Weichinger József 30 k., Antal Antal 20 k., Vinkóczy Károly 1 k., N. N. 10 f., öz. Braun Alajosné 25 k., öz. János Józsefné 2 k., Czebedin Emma 50 f., N. N. 2 k., N. N. 1 k. Angeli István 2 k., Szakály Sándor 40 f., öz. Bazsalik Mihályné 2 k. N. N., 20 f., Augsperger Ferenc 1 k., öz. Hoffmann Józsefné 1 k., öz. Horváth Sándorné 4 k., Aujezdsky 4 k., Lakatos Frigyes 2 k., Nyáry Gábor 4 k., Szelke család 20 k., Varga István 2 k., N. N., 1 k., Wünsch Mária 10 k., öz. Szammer Pálné 2 k., Konrad Kálmán 1 k., Lafauenauer Antal 5 k., Isten nevében 2 k., öz. Pozsonyi Istvánné 1 k., Schmölcz József 2 k.

— **A ki kertjét szereti, szép virágokat és kitűnő konyhakerti terményeket akar, az fedezze magzükségletét *Mauthner Ödön* cs. és kir. udvari magkereskedésében *Budapestben, Rottenbiller-utca 33.* A cég idei árjegyzékét, mely 226 oldalra terjed, kívánatra ingyen küldi Ezen árjegyzék az általános ismert, világhírű, kitűnő magvakon kívül még a különösen érdekes és meglepő konyhakerti- és virágulajdonosoknak egész sorozatát is tartalmazza.**

Bor!

Tisztán kezelt Ó bor kihordásra 25 kraj-cárért kapható: Lakatos-utca 8.

Nyilttér.)

Nyilatkozat.

A helybeli lapok: A Fejérmegyei Napló, a Székesfehérvári Hírlap és a Székesfehérvári Friss Újság már napok óta a leghevesebben kikelnek a vezetésem alatt álló „Ipar” kávéház állítólagos botrányai miatt, sőt nem áttalanak engem minden pozitív vizsgálati eredmény nélkül pelengérré állítani. Ezen közlemények hangja arra készítet, hogy néhány szóval nyilatkozzam.

Tény az, hogy ellenem rosszakaratú feljelentésre a rendőrség a kbtk. 81. §-ába titkózó kihágásban való részesség címén vizsgálatot indított, azonban a vizsgálat során eddig egyetlen egy adat sem bizonyította be azt, hogy engem ez a vád egyáltalán terhelne. Bátisan alávetem magam annak, hogy az érdeklődők a vizsgálati iratokat átnézzék, ... nem fognak abban találni semmit, a mi az én existenciámat tönkretévő céllal beadott feljelentés csak támogatná is.

A nevezett heti lapok elébe kívánna vágni az ítéletnek és ezen eljárásukat az állítólagos közmegebotránkozás tolmácsolása és kívánalmá gyanánt hangoztatják, ezzel akarván a hatóságokat ellenem hangolni, hogy iparengedélyemet vonja be és az ítmelési engedélyem megadását akadályozza meg. Ezt pedig a nélkül teszik, hogy a vizsgálatnak csak egy adata is támogathatná állításait és ilyen körülmények között a mesterséges megebotránkozással akarják az irigyek célját, bár a saját tudtukon kívül —, eredménytelen juttatni, engem lehetetlenné tenni, kényeremtől megfosztani. Nyugodtan várom az ítéletet, az existenciámra végzetessé válható rágalmatok sajtóperrel fogom — az ügy befejezése után — megtorolni.

Guttman József s. k.

*) E rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk

Csödtömeg eladás.

Közados Theodorovics és Csikós székesfehérvári cég csödtömegéhez tartozó és a csödtelár 5—406 tét. alatt összeirt különféle posztó és rövidáru, valamint bolti felszerelés, melyek 3255 kor. 92 fillerre lettek becsülve (beszerzési ár 5258 kor. 24 f. bolti felszerelés nélkül) ajánlati verseny útján el fognak adatni. A venni szándékozók tartoznak az irgánlataikat 1904. évi március hó 14-ik napján déli 12 óráig alulirtott tömegmondnoknál beadni, ugyanott a csödtelár, valamint az áruraktár is bármikor megtekinthető. Az áruraktár a legnagyobb ajánlattevőnek is csak az esetben fog eladatni, ha a csödtörőrség az ajánlatot elfogadja s az eladást jóváhagyja.

Székesfehérvár, 1904. március hó 5-én.

Dr. Szabady József,

ügyvéd,

mint Theodorovics és Csikós cég csödtömegmondnoka Székesfehérvárott.

Szocialista fészkelődések.

Nem a mieinkről van szó A mieink csendesek, legfeljebb magukban morfondíroznak azon, hogy ime a világ éretlen még a nagy igazságok megismerésére. A mi népünk sokkal istenhívőbb, sokkal inkább magyar, mint sem hogy egy pár fráternek a szavára megbolonduljon, akik legközelebbi elődjük születési leveléért Galiciába futkosnak.

A délvédiekéről van szó, akik hamarosan beszédtek a maszlagoi s hirtelenbe forradalmárokká és anarchistákká váltak. Érdekes a processus, a melyen a mozgalom végighaladt. Egy fővárosi (nem keresztény és néppárti) lap után közöljük a következőket:

A szocialista apostolok.

A szocialista apostoloknak Mezőfi Vilmos a fejük. Az ő nevétől visszhangzik Aradmegye minden oláh községe. Ő azonban csak mint fogalom él e nép lelkében, mint a legfőbb szocialista. A helyszínen nem járt személyesen, legalább Aradmegyében nem. Hanem egy Zsaluzsinszky Ignác nevű elvtársa, aki különben szerkesztője egy piros betűkkel nyomtatott s Budapestten megjelenő oláh nyelvű szocialista hetilapnak, a „Voiontia Popurului”-nak. Ez a Zsaluzsinszky tavaly márciusban és áprilisban járta sora Aradmegye községeit. Hogy ő betette a lábát, nyomban formát cserélt az azelett csondes s ha szegényen is, de meglegedetten élő nép.

Zsaluzsinszky eljövételéhez azonban a talaj már előre el volt készítve: titokban 1903. januárjában és februárjában Nagyszalontáról — mely a biharmegyei földosztó szocialisták egyik főfészké — és Budapestről jött obskurus alakok járták be Aradmegye oláh községeit, akik alattomban érintkezésbe léptek a községek vérszajú elemeivel, amilyenek mindenütt akadnak. Ettől az időtől kezdve itt is, ott is lehetett már hallani földosztásról, e hatóságok elkergetéséről stb. Azelett hire-hamva sem volt ennek. Nagy csöndben, óvatosan ment ez az előkészítő munka, de eredményesen. Ugy, hogy a mikor Zsaluzsinszky már nyíltan fellépett s a hatóságilag engedélyezett népgyűlésen mint szónok szerepelt, ezrek és ezrek hallgatták szavát.

Mezőfiék a törvényes formák megtartásával folytatták népgyűlési üzemleiket. Budapestről kérelmeztek az egyes községekbe előre kitűzött napokra. A gyűlekezési jog szabad lévén, a főbírák mindenütt engedélyezték is, de természetesen ellenőrzéssel. A központból már eleve értesítették a községek főkolompósaikat a gyűlés napjáról, akik persze egy-kettőre beharangozták az egész falut, hogy jön a megváltó, aki felszabadítja a népet a járom alól.

Mint említettük, a mult év márciusában és áprilisában folytak le ezek a népgyűlések. Zsaluzsinszky fölállott a szónoki emelvényre s elmondotta népboldogító beszédét, amelyben igen óvatosan lavírozott a körül, hogy föld kell a népnek, hogy az adó nagy, hogy állami és közigazgatási tisztviselőkre nincs szükség. Erről beszélt, de természetesen oly formába öntve, hogy az ellenőrző közigazgatási tisztviselő bele nem avatkozhatott. Befejezte azonban szavait a következőkkel: „Ti nép, olyanok vagytok, mint a szorgalmas kis méh. A méhek között is hérék élnek. Mit tesz azonban a kis méh? — végre is megöli a heréket.” Ez a passzus volt minden szónoklat vége. Ez pedig határozott ígátás, lázítás, s szinte csodálatos, hogy a jelenlévő hatósági közege nem csipette nyakon a tisztelt szónok urat.

A népgyűlés lefolyta után a szónok ur valamiképen tudtára adatta a népnek, hogy neki tulajdonképpen *utiköltségre is van szükségé*, mert a vasut, sajnos, nem viszi őt potyán. Nosza gyűjteni! Tehetségéhez képest ki egy koronával, ki két-három hatossal járult hozzá az utiköltséghez, a mi legalább is *négy-öt száz koronára nyugott minden egyes helyen*. Miután a szónok elszűlyesztette ezt a tekintélyes summát, következett a szocialista párt megalakítása, szervezése. Aki tagja akar lenni, potom *egy koronát fizet, azután helenként 2 fillért* köteles a központi pénztárnak szolgáltatni. Ezen a révén is összeverődött hamarosan pár száz korona. Majd megalakították a helyi párt vezetőségét. Ez mindenütt áll: az elnökből, a jegyzőből és pénztárosból; továbbá nyolc-tizenkét tagból álló választmányból. A helyi pártnak, a központi szervezettel teljesen független pénztára van, amelybe a heti befizetés két, három, négy, sőt öt fillér között változik.

A mint látható, elég drága mulatság a szocializmus a népnek. Ez azonban még nem minden. A vörös betűs „Voiontia Popurului” oláh heti lap a mult év tavaszán indult meg s annak szerkesztője éppen a szónokló Zsaluzsinszky. Csak világos, hogy nem mulasztotta el az előfizetők toborzását! Két korona egy évre csak. Ha a párnáját kellett is eladnia, megszerezte ezt a pénzt a szegény oláh, hogy ezzel áldozzon a szent ügynek. Azután vásárra került Mezőfi ur arcképe is, csekély tíz-husz krajcárért. Ezen is fordult meg egy kis haszon. Ime, így munkálkodnak Mezőfiék. Aradmegye kétszázhatvanhét

községe közül mintegy kilencvenben jártak s nem tulozok, amikor azt állítom, hogy *legalább hatuannyolcezer koronát vettek ki a nép szájából, még szegényebbé és nyomorultabbá téve a már amugy szegény népet*.

Érdekesen beszéli el a cikkirő, hogy mily érdekes tapasztalatokat szerzett a szocialista ígátok tanyáján, hogy a *lelkellen ígátok mint plántáltak be a szerencsétlen nép lelkébe a mérget, a mely azoknak vesztét okozza, de nekik búsas anyagi hasznot hajt*.

Lázár Pál, a talpai szocialisták elnöke fogadott, néhány szóval üdvözölve és megköszönve azt a megtiszteltetést, amelyben őket részesíttem. Ez a Lázár közép magas terméű, széles arcú, szőke fiatalember, mindössze 26 éves. Az apja még él — tizenöt holdas gazda — s nála lakik, három kiskuro leánytestvérével együtt. Lázár még alig egy esztendője igen csendes ember volt, csak amióta a szocializmus beplántálódott a községbe, formálódott át igazán veszedelmes alakká. En mindenekelőtt Mezőfiere s Zsaluzsinszkyra tereltem a beszéd fonalat s amikor azután a beszéd során észrevettem, hogy teljes bizottságba vagyok s szentül hiszik azt, hogy a központi szocialista párt kiküldött embere vagyok, ez volt az első kérdésem:

— Van-e már elég pénz a pénztárban?

— Vagy ötszáz korona — felelték. De ha a szükség úgy hozza magával, háromszor annyit is.

— Szóval akkor itt minden rendben van — feleltem.

— Hej — szólt Lázár — ezen a pénzen már sok puszkaport és golyót lehet venni . . . Ha majd eljön a szabadulás órája!

Es ezt az időt már nagyon is közelben hiszik. A községben január 9-én történt lázadás ügyében ugyanis mindmáig törvényeszkü vizsgálat nem tartott. Csupán a járási szolgabíró hallgatta ki a főkolompósaikat.

A mult év májusában, a közeli Seprős községben lefolyt zendülés harminc vádlottja még ma is szabadlábban van; az aradi törvényeszkü mindmáig nem tartott főtárgyalást ez ügyben, jöllehet a vizsgálat régen be van fejezve. Azután mintegy két héttel ezelőtt három talpai ember éjnek idején agyonvert egy gazdát. A három gyilkos tagja a szocialista pártnak. Mindmáig szabadlábban vannak. Pedig tudják a nevüket, a csendőrök és a vizsgabíró ki is hallgatta őket, nem is tagadták a dolgot. A talpai és a seprősi eset, továbbá ez a gyilkosság a főtutivuma annak, hogy a népben mind erősebben gyökeret vethetett az a tudat, hogy nekik, szocialistáknak minden szabad.

Lázár említette is:

— Allami adót már nem fizetünk és sorozás nincs. Amint a katonaság elmegy — a zendülés óta egy század gyalogság van kivezényelve Aradról a községbe — agyonütjük a jegyzőt. Kár, hogy akkor nem öltük meg. Legalább községi adót sem kell majd fizetni. Bántódásunk úgy sincs. A törvény nem mer velünk utjat huzni.

A földbirtokosokról megdöbbenően sötét arcal beszélt.

— Mind elpusztítjuk s fölöstjük egymás között a földet. Ők a mi megrontóink.

Es a többiek, akik együtt voltak a kis szobában, mind helyeslőleg bólintgattak. Bizony megborsódzott egy kissé a hátam! Csupa elszánt arc, villogó szem. A legvégsőre képes elemek ezek, akik egy intő szóra a vérben is gázolnak. Talpason különben is erős eskü köti egymáshoz a szocialista párt tagjait. Ez pedig mondhatni, a község egész lakosságát felöleli. Megesküdtek nemcsak a jegyző és irnok, de a földbirtokosok kipusztítására is.

Érdekes a felfogás különben nemcsak Talpason, de az általam bejárt községek mindegyikében a községi közigazgatásról. Ezt ők a saját kebelükben hiszik elintézhetni. A párt elnöke, akit különben bírói titullussal tisztelnek meg, ha győzedelmeskednek a mai rend felett, lesz a község bírája, feje.

A jegyző végzi a jegyzői, a pénztáros pedig a pénztárnoki teendőket.